

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування
Ліщинівського психоневрологічного будинку-інтернату
Полтавської обласної ради

23.10.2024

м. Полтава, 2024

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 23.10.2024 групою національного превентивного механізму (далі – НПМ) здійснено відвідування Ліщинівського психоневрологічного будинку-інтернату Полтавської обласної ради (далі – ПНІ, заклад, установа).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ у складі:

Кармазін-Денисенко Лариса Олексіївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Жила Владислав Віталійович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Герасименко Максим Петрович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Яковенко Віра Сергіївна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Підпорядкування:

Полтавська обласна рада – Біленький Олександр Юрійович;

Департамент соціального захисту населення Полтавської обласної військової адміністрації, директор – Корнієнко Людмила Василівна.

Керівник закладу – Шкарбан Анатолій Миколайович.

Місцезнаходження: вулиця Лісна, 1, с. Ліщинівка, Полтавський район, Полтавська область, 39224.

Згідно зі статутом Ліщинівського психоневрологічного будинку-інтернату (далі – Інтернат) (нова редакція), затвердженого наказом Управління майном Полтавської обласної ради від 01.11.2023 № 192, заклад є неприбутковим, стаціонарним інтернатним закладом для соціального захисту, що утворений для тимчасового або постійного проживання/перебування осіб із стійкими інтелектуальними та/або психічними порушеннями, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового обслуговування, надання медичної допомоги, соціальних послуг та комплексу реабілітаційних заходів і яким згідно з висновком лікарської комісії за участю лікаря-психіатра не протипоказане перебування в Інтернаті (далі - підопічні).

Ліщинівський ПНІ розрахований на перебування 325 осіб. На день відвідування в закладі перебувало 313 осіб (122 жінки та 191 чоловік), серед

яких 244 підопічних – особи, визнані у встановленому законодавством порядку недієздатними, 69 – дієздатних осіб. Заклад є опікуном над 145 недієздатними особами, подвійна опіка встановлена над 58 підопічними, 292 підопічним встановлено групи інвалідності.

У закладі спільно проживають підопічні різної статті, яким відповідно до статті 23 Конвенції про права осіб з інвалідністю, забезпечено «особисті взаємини на рівні з іншими».

Відповідно до витягу з наказу Міністерства охорони здоров'я України від 29.11.2018 № 2220 Інтернат отримав ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики за спеціальністю організація і управління охороною здоров'я, терапія, неврологія, психіатрія, терапевтична стоматологія; за спеціальністю молодшого спеціаліста з медичною освітою: сестринська справа за місцем провадження діяльності. Організовано доступ до окремих послуг паліативної допомоги.

Штатна чисельність працівників Інтернату складає 199 штатних одиниць. Медичний супровід здійснюють: завідувач медичного відділення (1 шт. од.), лікар-терапевт (1 шт. од.), фізичний терапевт (1 шт. од.), лікар-стоматолог-терапевт вищої категорії (1 шт. од.), головна медична сестра (1 шт. од.), брат медичний вищої категорії (2 шт. од.), сестра медична вищої категорії (5 шт. од.), сестра медична фізіотерапії першої категорії (1 шт. од.), сестра медична без (4 шт. од.), дезінфектор (1 шт. од.), сестра медична старша першої категорії (1 шт. од.), сестра медична старша другої категорії (1 шт. од.), сестра медична старша без категорії (1 шт. од.), сестра медична старша вищої категорії (1 шт. од.), молодша медична сестра (санітарка палатна) (94 шт. од.).

Заклад має укладений договір про співпрацю із комунальним підприємством МОЗ КНП «Кобеляцька міська лікарня», в усіх підопічних є укладені декларації.

Протягом 2023 року в Інтернаті померли 22 особи, за період з 01.01.2024 по дату відвідування – 23 особи.

Наявні лікарські свідоцтва про смерть відповідно до Інструкції щодо заповнення та видачі лікарського свідоцтва про смерть (форма №106/о), затвердженої наказом МОЗ від 08.08.2006 № 545 «Про впорядкування ведення медичної документації, яка засвідчує випадки народження і смерті».

На кожну особу з інвалідністю розроблено та затверджено індивідуальну програму реабілітації особи з інвалідністю (далі – ППР), яка відповідно до статті 23 Закону України «Про реабілітації осіб з інвалідністю в Україні» обов'язкова для виконання.

В установі наявні 262 засоби реабілітації. Згідно ППР мешканців/підопічних забезпечено на 100% засобами реабілітації: вертикалізатор (1), ортопедичне взуття (62 пари), допоміжний засіб для підіймання (1), засіб для захисту колінних суглобів (1), крісло колісне (35), крісло-стілець (25), ліжко медичне функціональне (29), матрац протипролежневий (23), палиця опорна (милиці)

(13), ортез (2), підйомник (1), подушка протипроліжнева (10), поручні (4), приліжковий столик (42), протези нижніх кінцівок (3), ходунки (10).

В установі функціонує фізіотерапевтичний кабінет. Проводяться наступні процедури:

електролікування: медикоментозний електрофорез, діадинамотерапія, СМТ-терапія, Дарсонвалізація (місцева), індуктотермія, УВЧ-терапія, магнітотерапія «ДІМАР»;

світлолікування: місцеве УФ-опромінювання, ЦУФ-опромінювання носоглотки, солюкс, ванна світло-теплова, дерматологічне УФ-опромінювання «Псоролایت»;

лікування ультразвуком: ультразвукова терапія, ультрофонфорез;

інгаляція: ультразвукові інгаляції, медикоментозні.

За рік виконується 15 000 умовних фізотерапевтичних одиниць. За день фізотерапевтичний кабінет приймає 15-20 осіб, в середньому 30-40 процедур або 750 умовних фізотерапевтичних одиниць.

Функціонує зал фізичної терапії. Заняття відбуваються під наглядом фізичного терапевта. Використовуються методики біомеханічної та функціональної діагностики опорно-рухового апарату ППР, реабілітація кінезіотейпування. Зал оснащено тренажерами.

Інтернат має 8 дизельних та бензинових генераторів, які забезпечують його функціонування під час відключень електроенергії.

Витрати на харчування на одну особу в день в ПНІ станом на 01.10.2024 складають 95,89 грн, витрати на медикаменти на одну особу в день станом на день відвідування складають 12,43 грн.

Територія ПНІ огорожена, вхід і вихід з території здійснюється через пропускний пункт, підопічні вільно пересуваються територією установи, мають можливість відпочивати. На території є лави для відпочинку, криті альтанки, гоїдалки. На території Інтернату є капличка.

Заклад має 14 житлових корпусів. Житлові корпуси обладнані пандусами і поручнями, розміткою для мешканців з вадами зору, забезпечені санітарними кімнатами, які обладнані душовими кабінками, туалетами, карнизними перегородками зі шторами (для забезпечення приватності). Багато кімнат підопічних прикрашено картинами, які вони самостійно малюють та вишивають, фотошпалерами. У деяких підопічних наявні персональні комп'ютери. В окремих кімнатах підопічні вирощують квіти на підвіконнях. У житлових корпусах обладнані кімнати для перегляду телепередач.

Підопічні мають та вільно користуються мобільними телефонами.

На території закладу знаходиться окреме приміщення їдальні. Харчоблок інтернату перебуває в належному санітарному стані. Підопічних забезпечено чотириразовим харчуванням, наявні денне та перспективне меню. Під час інтерв'ювання скарги на якість харчування не надходило.

Облаштовані карантинне приміщення та ізолятор.

Під час відвідування відбулося спілкування зі 60 підопічними, скарг від підопічних на жорстоке, нелюдське або таке, що принижує гідність, поводження чи покарання з боку персоналу до них не надходило.

На території ПНІ наявне пристосоване укриття в підвальному приміщенні їдальні. Шлях до укриття промарковано і продубльовано інформаційними вказівниками. Сходи до підвального приміщення обладнані поручнями. В укритті наявний запас води, забезпечено наявність альтернативних джерел живлення, наявні біотуалети.

Для перевезення маломобільних підопічних закладом у 2023 році було придбано санітарний (спеціалізований) автомобіль, обладнаний підйомником.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 18.04.2024.

За результатами попереднього відвідування НПМ вносились такі рекомендації:

Ліщинівському ПНБІ Полтавської обласної ради для підвищення ефективності роботи установи в умовах воєнного стану та підтримки психологічного стану мешканців та персоналу:

провести додатковий інструктаж з працівниками установи щодо правил поведінки та можливої зміни функціональних обов'язків/навантаження та інформаційні бесіди з мешканцями в разі збільшення чисельності мешканців в разі евакуації до Ліщинівського ПНБІ осіб з інших установ;

здійснювати заходи щодо постійного поповнення запасів продуктів харчування, засобів гігієни, медичних препаратів тощо для повного забезпечення мешканців на випадок припинення/ускладнення постачання.

Від час відвідування встановлено, що протягом 2023 – 2024 років персонал Інтернату пройшов тренінги з надання невідкладної допомоги, надання психологічної допомоги при невідкладних станах, «Гігієна рук. Формування інституціонального клімату безпеки».

Наявні запаси продуктів харчування на 3-4 місяці, ліків – 5 місяців, підгузники – 4 місяці, дезінфікуючі засоби – 6 місяців, прокладки гігієнічні – 12 місяців, прокладки урологічні – 6 місяців.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

У ході відвідування закладу групою НПМ встановлено перенаселення в окремих кімнатах підопічних (житловий корпус № 17, в якому проживають чоловіки), що є порушенням норм житлової площі на особу та не відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення» (із змінами) (далі – ДБН В.2.2-18:2007), а саме: площі житлових кімнат на одне та

два місця повинні визначатися з розрахунку не менше 8 м² на одне місце, але не менше 10 м² – в одномісних кімнатах.

Проте, групою НПМ було встановлено, що наявний житловий корпус № 15, який не використовується оскільки потребує капітального ремонту. У разі проведення ремонтних робіт буде можливість забезпечити розселення та належне проживання 20 осіб.

Порушення права на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8 Європейської конвенції з прав людини)

У житлових кімнатах, у яких проживає більше ніж одна особа, відсутні ширми для забезпечення приватності під час здійснення індивідуальних гігієнічних процедур.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

1. Відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 23.02.2016 № 240 «Про затвердження Правил застосування фізичного обмеження та (або) ізоляції при наданні психіатричної допомоги особам, які страждають на психічні розлади та форм первинної документації» для застосування фізичного обмеження та (або) ізоляції при наданні психіатричної допомоги особам, які страждають на психічні розлади осіб повинно бути обладнано відокремлене приміщення.

В установі відсутнє обладнане окреме приміщення для застосування ізоляції та фізичного обмеження осіб, що може призвести до порушення права на охорону здоров'я підопічних та мешканців установи.

2. В Інтернаті неналежним чином ведеться Журнал реєстрації амбулаторних пацієнтів та Журнал обліку випадків виявлення у вихованців/підопічних інтернатних закладів/установ тілесних ушкоджень.

Відсутні відповідні «Довідка №__ про фіксацію тілесних ушкоджень», форма якої затверджена наказом МОЗ України від 02 лютого 2024 року № 186.

3. Відсутня відповідна документація (форми № 030–5/о «Контрольна карта диспансерного нагляду за ВІЛ-інфікованою особою» та форма № 502–1/о «Реєстраційна карта ВІЛ-інфікованої особи») щодо ВІЛ інфікованих осіб в разі їх перебуванні в установі.

4. Під час відвідування встановлено, що значна кількість підопічних ПНІ, як свідчать листки лікарських призначень, впродовж тривалого часу приймають клозапін (азалептол, азапін, лепонекс). Усупереч наказу МОЗ України від 08.08.95. №147 «Про гематологічний контроль при лікуванні лепонексом (клозапіном)» повторні та подальші динамічні аналізи крові не проводились, моніторингу зміни показників крові не визначалось.

Слід зазначити, що відповідно до пункту 3 та 4 вищевказаного наказу «Пацієнтам в процесі терапії лепонексом має бути гарантовано регулярне

гематологічне обстеження, і вони повинні бути проінструктовані щодо необхідності негайного звернення до лікуючого лікаря при розвитку будь-якої інфекції чи лихоманки», «Число КБК має контролюватись щотижня протягом перших 18 тижнів лікування лепонексом. У подальшому, контроль за числом КБК повинен здійснюватись щомісяця протягом всього періоду прийому препарату».

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Департаменту соціального захисту Полтавської обласної військової адміністрації вжити невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються послуги догляду із забезпеченням проживання для осіб з розумовими вадами, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності Ліщинівського психоневрологічного будинку-інтернату.

2. Ліщинівському психоневрологічному будинку-інтернату забезпечити:

належне ведення медичної документації щодо Віл-інфікованих осіб та фіксацію тілесних ушкоджень підопічних згідно з наказом Міністерства охорони здоров'я України від 02.02.2024 №186;

проведення гематологічного контролю підопічним, які приймають препарати, що містять діючу речовину Clozapinum, відповідно до вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 08.08.1995 № 147;

дотримання норм житлової площі на особу відповідно до вимог ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення»;

дотримання права підопічних на приватність.

До звіту додаються наступні документи та матеріали: фото до звіту.

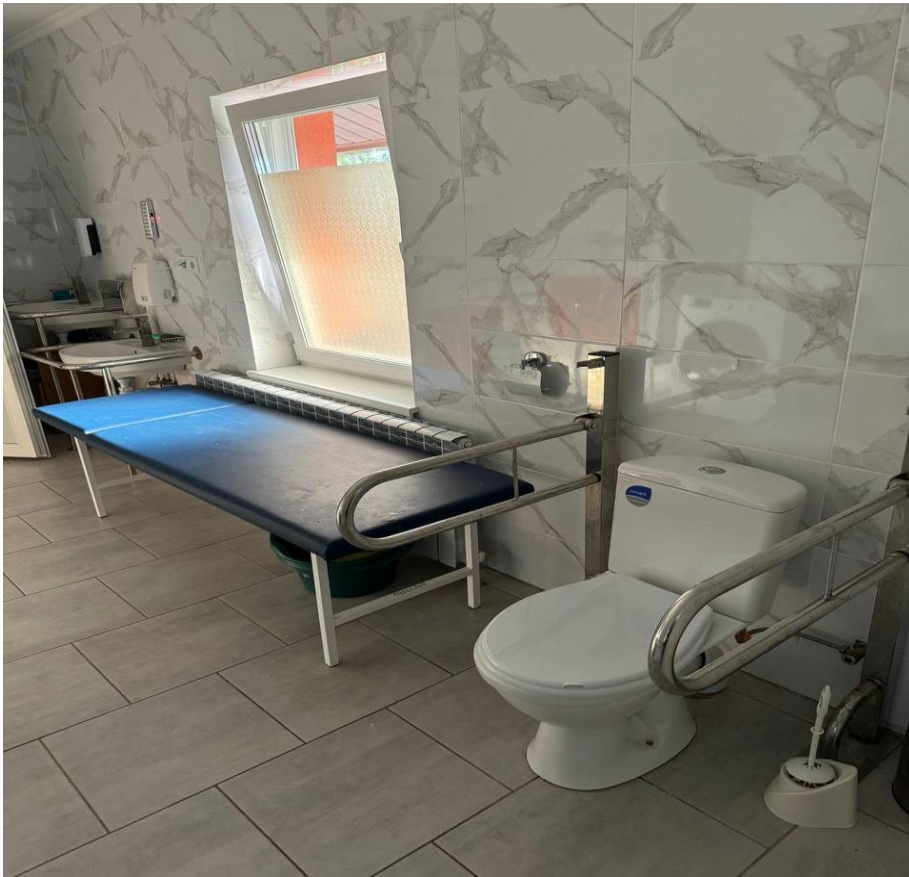
**Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України
з прав людини**

Лариса Кармазін-Денисенко

Фото з відвідування:

Меню 23 жовтня 2024 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

ДИРЕКТОР *[Підпис]* **Анатолій ШКАРБАН**

СНІДАНОК	Назва страви	Вихід порції
	Суп картопляний з гречкою	500
	Тушонка	25
	Масло порція	10
	Сир твердий порція	30
	Хліб 100 Молоко кип'ячене	200
ОБІД	Борщ з сметаною	510
	Макароник з яловичиною	240
	Бутерброд з салом	30
	Салат з перцю та помідорів	100
	Хліб 170 Часник	23
	Компот із свіжих плодів	200
	Яблуко свіже	110
ВЕЧЕРЯ	Каша перлова	155
	Риба тушкована з овочами	150
	Помідор консервовані	50
	Хліб	100
2-ВЕЧЕРЯ	Сік фруктовий	200
	Кефір	200
	Запеканка з сиру з сметаною	175

Головний бухгалтер
Сестра медична
з дитячого харчування *[Підпис]*

Олена КОЙНАШ
Ірина СМЕЛЯНОВА

